

CUPRINS

DESPRE ASOCIAȚIA ANAIS.....	2
CARE SUNT DREPTURILE TALE – INFORMAȚII LEGISLATIVE	4
CE POȚI FACE - ÎNDRUMĂRI PENTRU VICTIMELE VIOLENȚEI ÎN FAMILIE	9

Această broșură reprezintă un extras din „**Ghidul practic pentru victimele violenței în familie**” (<http://violentaimpotrivaafemeilor.ro/ghid-practic-pentru-victimele-violentei-in-familie/>) realizat în cadrul proiectului “*Dezvoltarea și consolidarea rețelei pentru prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor*” finanțat prin granturile SEE 2009-2014, în cadrul Fondului ONG în România.

Ghidul a fost conceput pentru a ajuta cu informație pe acele persoane care cred că sunt victime ale violenței în familie sau care cred că riscă să ajungă victimele violenței în familie. Broșura poate fi utilizată direct de către persoanele care se află sau cred că se află în situația de violență dar și de către specialiștii din serviciile pentru victimele violenței în familie întrucât conține informații cu caracter practic.

Conținutul ghidului are la baza experiența de lucru a specialiștilor din organizațiile membre ale **Rețelei pentru prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor**, mai multe informații despre rețea și organizațiile membre: <http://violentaimpotrivaafemeilor.ro/>.

DESPRE ASOCIAȚIA ANAIS

Suntem o asociație al cărei scop principal îl reprezintă promovarea, respectarea și apărarea drepturilor: copilului, tinerilor și femeilor. Asociația își propune să acționeze pentru modificarea politicilor și legislației în beneficiul copiilor recunoscând și punând accentul pe responsabilitățile și îndatoririle părinților, ale profesorilor și alte autorităților, de asemenea pentru prevenirea abandonului și reintegrarea familială prin oferirea de suport copiilor și familiilor aflate în dificultate.

Pentru ducerea la îndeplinire a obiectivelor, Asociația a demarat mai multe colaborări cu instituții publice locale: Direcția Generală de Asistență Socială a Municipiului București, Direcția Generală de Poliție a Municipiului București, Direcția de Asistență Socială și Protecția Copilului Sector 1, unități spitalicești aflate pe raza municipiului București și alte ONG-uri din domeniu.

Asociația face parte din „Rețeaua pentru prevenirea și combaterea violenței în familie”. Asociația este membră în rețeaua europeană privind lupta împotriva violenței în familie – WAVE și în rețeaua europeană ENGAGE – European Network of Gynaecological Cancer Advocacy Groups, ce are ca principal obiectiv sprijinirea, informarea și îndrumarea femeilor diagnosticate cu diverse forme ale cancerului ginecologic. Prin intermediul parteneriatelor cu Spitalul Universitar București și Spitalul Clinic Colțea distribuim materiale informative pentru femeile diagnosticate în principal cu cancer mamar sau de col uterin.

Avem în desfășurare trei proiecte principale: „Stop violenței în familie” – oferind gratuit victimelor violenței în familie consiliere și îndrumare socială, consiliere juridică cu privire la drepturile acestora și în vederea obținerii unui ordin de protecție și consiliere psihologică; în cadrul Centrului de primire în regim de urgență destinat victimelor violenței domestice – Casa INVICTA oferim servicii de găzduire temporară, hrană, produse de igienă, consiliere psihologică, consultații medicale; „Da, te putem ajuta cu ceva” – consiliere psihologică (grupuri de suport) pentru femeile diagnosticate cu cancer la sân sau de col uterin; „Acțiuni caritabile și de susținere” pentru persoanele aflate în dificultate.

Oferim gratuit consiliere și îndrumare socială, consiliere juridică cu privire la drepturile victimelor violenței în familie, consiliere psihologică și psihoterapie pentru victimele violenței în familie (femei, bătrâni și copii), găzduire temporară, hrană, produse de igienă, consiliere psihologică, consiliere psihologică/psihoterapie pentru victimele abuzului sexual în care agresorul nu este partener, psihoterapie suportivă de grup pentru femeile diagnosticate cu cancer la sân sau de col uterin (și nu numai).

Prin acțiunile caritabile organizate în principal cu ocazia sărbătorilor de Paște și Crăciun oferim beneficiarilor noștri produse alimentare, de curățenie și îngrijire personală, jucării, dulciuri și alte obiecte necesare. De asemenea pe tot parcursul anului strângem obiecte electrocasnice, mobilier, haine și încălțăminte pe care le oferim beneficiarilor aflați în nevoie.

Pe raza Municipiului București (și nu numai), avem înregistrate în evidențele asociației un număr mare de femei aflate în dificultate, trăind în condiții insalubre, cu o alimentație deficitară, fiind private de produsele minime pentru un trai decent. De aceea acțiunile caritabile pe care le desfășurăm au ca scop creșterea calității vieții, în special, pentru femeile și copiii din familii defavorizate, prevenirea marginalizării sociale și incluziune socială a grupurilor vulnerabile.

Promovăm egalitatea de șanse între femei și bărbați prin sprijin acordat ridicării statutului social și creșterii vizibilității femeilor în profesiile și comunitățile lor, activăm pentru combaterea violenței împotriva femeilor oferind servicii pentru protecția și asistența victimelor violenței în familie, inclusiv protecția minorului în fața violenței.

CARE SUNT DREPTURILE TALE – INFORMAȚII LEGISLATIVE

1. CE ESTE VIOLENȚA ÎN FAMILIE?

Legea specială, Legea 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței în familie Republicată cu modificări, definește violența în familie ca fiind „*orice acțiune sau inacțiune intenționată, cu excepția acțiunilor de autoapărare ori de apărare, manifestată fizic sau verbal, săvârșită de către un membru de familie împotriva altui membru al aceleiași familii, care provoacă ori poate cauza un prejudiciu sau suferințe fizice, psihice, sexuale, emoționale ori psihologice, inclusiv amenințarea cu asemenea acte, constrângerea sau privarea arbitrară de libertate*”.

Este victimă a violenței în familie persoana care este împiedicată să-și exercite drepturile și libertățile fundamentale. Victima violenței în familie are dreptul la: respectarea personalității, demnității și a vieții sale private; informarea cu privire la exercitarea drepturilor sale; protecție specială, adecvată situației și nevoilor sale; servicii de consiliere, reabilitare, reintegrare socială, precum și la asistență medicală gratuită, în condițiile legii; consiliere și asistență juridică gratuită, în condițiile legii.

2. CE DREPTURI ARE VICTIMA VIOLENȚEI ÎN FAMILIE?

Drepturile unei victime a violenței în familie sunt cele prevăzute în Legea nr. 217 din 2003, republicată, cu modificări și completări (2015), coroborate cu cele prevăzute în Legea nr. 211 din 2004, cu modificări, privind unele măsuri pentru asigurarea protecției victimelor infracțiunilor. Acestea sunt:

- **Dreptul la respectarea personalității, demnității și a vieții sale private.** Toate persoanele funcționari publici, funcționari publici cu statut special, magistrați, specialiști din serviciile publice sau private vor acționa numai conform cu deciziile luate de victimă, vor utiliza numai informația pusă la dispoziție de către victimă și vor respecta nevoile specifice individuale ale acesteia. Orice informație primită de la victimă pe parcursul furnizării de informații sau de servicii este **confidențială** la fel ca și datele personale ale acesteia.
- **Dreptul la informare.** Organele judiciare au obligația de a încunoștința victimele infracțiunilor cu privire la drepturile lor de îndată ce victima solicită ajutor. Informarea trebuie să fie făcută într-o limbă pe care victima să o înțeleagă. Informațiile privind drepturile sale pot fi obținute de către victima violenței în familie și de la telefonul unic 0800 500 333. Autoritățile administrației publice centrale și locale „*au obligația să ia măsurile necesare pentru prevenirea violenței în familie și pentru preîntâmpinarea unor situații de încălcare repetată a drepturilor fundamentale ale victimelor violenței în familie*”. Totodată, acestea trebuie să informeze victimele cu privire la:
 - organul de urmărire penală la care pot depune plângere

- dreptul la asistență juridică și instituția unde se pot adresa pentru exercitarea acestui drept
 - condițiile și procedura pentru acordarea asistenței juridice gratuite
 - instituțiile și organizațiile neguvernamentale (ONG) care asigură consiliere psihologică și asistență sau chiar protecție a victimei
 - procedura de acordare a compensațiilor financiare de către stat
- **Dreptul la consiliere psihologică gratuită.** Acest tip de consiliere poate fi oferit gratuit de către furnizorii de servicii autorizați publici sau privați. Furnizorii publici (Direcțiile Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului, Direcțiile de Asistență Socială de pe lângă primării sau Serviciile Publice de Asistență Socială care sunt servicii locale) iau în considerare uneori Legea nr. 211 din 2004 și acordă consiliere gratuită numai după sesizarea de către victimă a organelor de urmărire penală sau a instanței de judecată cu privire la săvârșirea infracțiunii. Furnizorii de servicii pentru victimele violenței în familie, furnizori care sunt organizații nonguvernamentale, nu solicită astfel de dovezi.
- **Dreptul la protecție specială, adecvată situației și nevoilor sale.** Victimele violenței domestice pot beneficia de un ordin de protecție prin care agresorului i se interzice să se apropie de ele. Acest ordin de protecție se obține printr-o cerere cu care se investește instanța civilă prin procedura descrisă în capitolul „CE POȚI FACE?”.
- **Dreptul la asistență juridică gratuită.** Atât în Legea nr. 211 din 2004, cât și în Legea nr. 217 din 2003 se prevede faptul că victimele au dreptul la asistență juridică gratuită numai dacă au sesizat organele de urmărire penală sau instanța de judecată în termen de 60 de zile de la data săvârșirii infracțiunii și dacă venitul lunar pe membru de familie al victimei este cel mult egal cu salariul de bază minim brut pe țară stabilit pentru anul în care victima a formulat cererea de asistență juridică gratuită. Asistența juridică gratuită înseamnă explicarea legislației și a drepturilor în detaliu, ajutor pentru întocmirea actelor pentru instanță, reprezentare în instanță. Modalitatea de obținere a asistenței juridice gratuite este descrisă în secțiunea „CE POȚI FACE?”
- **Dreptul la alte servicii.** Pentru victimele violenței în familie sunt disponibile gratuit și alte servicii specifice prevăzute de Legea nr. 217 din 2003. Prin aceasta se prevăd servicii de tip adăpost, consiliere socială sau psihologică, suport pentru organizarea unui nou mod de trai fără violență.
- Adăpostul destinat găzduirii victimelor violenței este o locuință /casă protejată care funcționează ca serviciu social de sine stătător sau ca anexă a altor centre de furnizare a unor servicii sociale cu precădere pentru femeile expuse riscului

de agresiune, aflate în situație de violență în cadrul familial. Aici pot fi găzduite mai multe femei sau femei împreună cu copiii lor. Adăpostul este un refugiu temporar. Scopul acestuia este să ofere un spațiu stabil și sigur de cazare temporară pentru femei (cu sau fără copii), unde acestea/aceștia să primească și sprijin profesional pentru a ieși din situația de abuz domestic – amenințare cu punere în pericol a integrității fizice sau a vieții, bătăi cu urmări grave, alte situații de gravitate maximă, pentru a depăși consecințele psihologice ale unei astfel de experiențe, precum și pentru găsirea unor alternative funcționale care să le ajute să organizeze viața lor și a copiilor atunci când este cazul, după perioada refugiului. Adăposturile pot fi pentru urgențe sau pentru perioade mai lungi de refugiu până la 6-9 luni.

- Consilierea socială și consilierea psihologică, suportul pentru a găsi soluțiile cele mai potrivite pentru rezolvarea situației de violență în familie sunt servicii care se furnizează fie în adăpost, fie în cadrul unor centre de zi unde victimele nu sunt cazate și unde vin conform programului pentru întâlnirile cu specialiștii.
 - Asistența medicală gratuită de urgență este un drept general al cetățenilor rezidenți în România care este foarte important pentru victimele violenței în familie și se recomandă ca imediat după ce au suferit o violență din partea agresorului victimele să se prezinte la o unitate de primiri urgențe sau la un centru de primiri urgențe.
- **Dreptul la compensații financiare.** Prin lege au dreptul la compensații financiare victimele violenței în familie asupra cărora a fost săvârșită o **tentativă** la infracțiunile de omor și omor calificat, prevăzute la art. 188 și 189 din Codul penal, o infracțiune de vătămare corporală, prevăzută la art. 194 din Codul penal, o infracțiune intenționată care a avut ca urmare vătămarea corporală a victimei, o infracțiune de viol și agresiune sexuală, prevăzute la art. 218-220 din Codul penal, o infracțiune de trafic de persoane prevăzută la art. 210 și 211 din Codul penal. Compensațiile financiare se pot primi de la persoana condamnată sau, în condițiile prevăzute de lege, de la bugetul de stat (trebuie citite cu atenție articolele 21-34 din lege).

3. CE ÎNSEAMNĂ ÎN ACCEPȚIUNEA LEGII „MEMBRU DE FAMILIE”?

Legea definește sintagma „membru de familie” ca fiind „ascendenți și descendenți, frații și surorile, copiii acestora, precum și persoanele devenite prin adopție, potrivit legii, astfel de rude; soțul/soția și/sau fostul soț/fosta soție; persoanele care au stabilit relații asemănătoare aceloră dintre soți sau dintre părinți și copii; tutorele sau altă persoană care exercită în fapt ori în drept drepturile față de persoana copilului; reprezentantul legal sau altă persoană care îngrijește persoana cu boală psihică, dizabilitate intelectuală ori handicap fizic, cu excepția celor care îndeplinesc aceste atribuții în exercitarea sarcinilor profesionale”.

4. SUB CE FORME SE MANIFESTĂ VIOLENȚA ÎN FAMILIE?

Violența fizică este cea mai vizibilă formă, totuși ea nu este singura formă de abuz pe care un agresor o poate exercita asupra victimei. Violența fizică poate fi manifestată de exemplu prin: palme și băți, lovituri și răniri, arsuri, mușcături, fracturi, strangulări, sechestrări, omor (sau tentativa). **Victimele camuflează adesea relele tratamente fizice și declară că au suferit accidente.**

Legea specială mai prevede și următoarele tipuri de violență:

- a. **Violența economică** face referire la activitățile economice și se exercită mai ales prin următoarele comportamente: controlul cheltuielilor exclusiv de către agresor, refuzul agresorului de a contribui proporțional cu resursele deținute la nevoile casnice, însușirea de către agresor a banilor și a bunurilor victimei, exploatare profesională. **Cu cât persoana este mai izolată și mai dependentă financiar, cu atât mai mult devine vulnerabilă în fața celorlalte forme de violență.**
- b. **Violența psihologică** constă în subminarea încrederii în sine, a identității personale și a forței de viață. Este exercitată mai ales prin intermediul comportamentelor de: dispreț, denigrare, umilire, șantaj, amenințări, control și supunere după propria voință a agresorului, izolare, îngrădirea libertății, hărțuire, atentare la entuziasmul și energia celuilalt, maltratarea animalelor. **Violența psihologică poate duce la o poziție de influență a agresorului asupra victimei.**
- c. **Violența verbală** amplifică violența psihologică și constă, de exemplu, în: bătaie de joc, insulte, strigăte, urlete, ordine impuse în mod brutal.
- d. **Violența sexuală** constă în dominarea intimității victimei. Aceasta cuprinde în primul rând următoarele acte: constrângere în ceea ce privește contactele sau practicile sexuale nedorite (prin metoda șantajului, hărțuirii, intimidării etc.), viol marital (sau tentativa), impunerea de relații sexuale cu terți.
- e. **Violența socială** poate apărea prin limitarea de către agresor a contactului cu familia, interdicția de a avea prieteni și de a fi vizitată, închiderea în casă sau interzicerea accesului în locuință ca formă de pedeapsă, limitarea accesului la informație (telefon, mass-media), verificarea telefonului, atitudine dură/nepotrivită sau de suspiciune față de cunoscuții victimei etc.
- f. **Violența spirituală** se manifestă prin ridiculizarea credințelor religioase, interdicția de a merge la biserică, folosirea principiilor biblice ale victimei pentru satisfacerea nevoilor partenerului abuziv, folosirea religiei pentru justificarea abuzului, impunerea de a adera la o altă religie decât cea dorită de victimă.

5. CARE SUNT CONSECINȚELE VIOLENȚEI?

Dacă violențele fizice și sexuale grave sunt, în mod clar, percepute ca atingeri aduse integrității persoanelor, celelalte forme de violență, fiind mai subtile, sunt mai dificil de identificat, detectat și de dovedit.

Repetarea faptelor – aparent neimportante atunci când sunt privite izolat – generează atingere integrității fizice a persoanei.

Violența subminează încrederea în sine, distruge bunăstarea și degradează sănătatea. De asemenea antrenează probleme psihologice și psihice precum stresul, anxietatea, depresia, insomnia, dureri de cap, de stomac sau de spate, oboseală cronică etc.

Consecințele violenței în familie asupra copiilor

Copiii nu sunt niciodată cruțați de violența care domnește în familia lor. Fie că sunt martori direcți, fie indirecti, aceștia suferă, sunt fragilizați și pot fi predispuși la tulburări emoționale (stări de insecuritate, angoasă, culpabilizare), tulburări de somn sau de alimentație, dificultăți de învățare sau relaționare.

Adeesea, aceștia și-ar dori să poată interveni și uneori riscă să își atribuie un rol protector prea mare pentru vârsta lor. Sunt animați de sentimente contradictorii și nu pot denunța violența, fiind prinși în loialitățile conflictuale pentru părinții lor.

Ei riscă, de asemenea, să dezvolte un înalt nivel de toleranță la violență.

6. CINE ESTE RESPONSABIL PENTRU CE?

Responsabilitatea fiecărui act de violență psihologică, fizică, sexuală, spirituală, economică sau socială revine persoanei care îl exercită, oricare ar fi motivele invocate. Nu atitudinea sau acțiunile celuilalt fac ca agresorul să fie violent, ci propria decizie de a folosi violența ca pe o formă de pedeapsă. Această decizie îi aparține și nu are nici o scuză. Comportamentele celuilalt nu pot fi considerate în niciun caz drept cauză a violenței, ci cel mult ca element declanșator.

Situațiile următoare constituie elemente declanșatoare frecvente: o acumulare de frustrări, un dezacord sau un conflict, un refuz al celuilalt de a se supune nevoilor sau dorințelor agresorului, o dorință de independență, autonomie din partea celuilalt, o dorință de separare sau un refuz de contact după o despărțire. Dar asemenea contexte pot oferi elemente declanșatoare pentru violență numai datorită așteptărilor nepotrivite ale unei persoane de la partener sau parteneră, datorită dorinței acelei persoane ca partenera să fie supusă și să îi îndeplinească dorințele și nevoile fără să mai țină cont de propria persoană.

Atunci când persoana autoare a violenței caută justificări în comportamentul victimei, tinde să se sustragă responsabilității. Agresorul poate mereu alege să părăsească un loc, mai degrabă decât să acționeze violent.

Violența împotriva persoanei este o infracțiune. Pentru agresor, însă, legea comună nu are nici o importanță, el consideră că propria sa lege este mai presus de codul penal. Totodată el este protejat de credințele și convingerile tradiționale care afirmă că bărbatul are permisiunea de a fi violent cu femeia în căsătorie. Dar în societatea contemporană niciodată violența în familie nu este scuzabilă.

Dacă, așa cum am subliniat mai sus, victima nu este responsabilă pentru violența exercitată de către partener, este în schimb responsabilă pentru asigurarea propriei

siguranțe și a siguranței copiilor. Ea este cea care ar trebui să se protejeze și să întrerupă relația cu agresorul sau să solicite ajutor dacă nu este în măsură să se protejeze singură, ceea ce este cazul în mod frecvent (mai ales din cauza fricii și a efectelor secundare grave ale stării de frică îndelungate).

CE POȚI FACE?

Victima violenței în familie care s-a decis să solicite ajutor structurilor de intervenție și suport existente, poate avea o serie de nevoi ce trebuie evaluate corect. Acestea sunt:

- **Siguranță** – agresorul trebuie să nu mai aibă posibilitatea de a lua legătura cu victima
- **Locuire** – victima are nevoie să locuiască separat de agresor, ceea ce poate să însemne să stea într-un adăpost, sau la cineva rudă sau cunoscut, sau cu chirie
- **Sănătate** – de cele mai multe ori sănătatea victimei este degradată ca urmare a abuzurilor de aceea ea are nevoie de atenție și de intervenție medicală specializată
- **Informare** – pentru a lua deciziile cele mai bune pentru sine și copii, dacă este cazul, victima trebuie să aibă informații corecte, complete și să le primească la timp
- **Independență economică** – victima are nevoie să se angajeze și să câștige suficient pentru a trăi independent
- **Formare, inclusiv studii** – uneori victima are nevoie să se califice, să se recalifice sau să-și completeze studiile pentru a obține un serviciu mai bine plătit
- **Copii** – multe dintre victime au copii și au nevoie de ajutor pentru întreținerea și educația acestora pe tot parcursul perioadei în care ele însele se îngrijesc pentru a redeveni puternice
- **Clarificarea relației cu agresorul sub aspectul legii** – victimele pot ajunge la concluzia că singura soluție la violență este divorțul

1. CARE SUNT SERVICIILE ȘI INSTITUȚIILE LA CARE POATE APELA O PERSOANĂ CARE ESTE VICTIMA AGRESIUNILOR ÎN FAMILIE?

a. Poliția

- i. Dacă victima este lovită sau simte că va fi lovită poate apela la 112. Trebuie să transmită operatorului de la 112 clar că este atacată de cineva din familie. Atunci când poliția ajunge la domiciliu trebuie să permită intrarea agentului sau agenților de poliție în domiciliu. Trebuie să stea de vorbă cu agentul sau agenții de poliție. ATENȚIE! Agresorul nu va fi condus la secția de poliție dacă victima nu este în stare foarte gravă! Victima poate solicita să fie dusă la un serviciu de tip centru de primire de urgență. ATENȚIE! Nu toate orașele sau județele au un astfel de centru! Dacă agresorul o lovește din nou după plecarea agenților din domiciliu, victima trebuie să sune din nou la 112.

- ii. După intervenția poliției sau chiar fără intervenția poliției victima se poate hotărî să depună plângere penală împotriva agresorului. Pentru aceasta trebuie să meargă la secția de poliție de care aparține cu domiciliul din cartea de identitate. Pentru a depune plângere victima trebuie să aibă cel puțin un certificat medico-legal care să ateste că a fost lovită de agresor. Dacă depune plângere după ce poliția a făcut o constatare că a avut loc violența în familie va fi mai ușor de dovedit agresiunea.
- iii. Agenții de poliție au obligația conform legii de a oferi victimelor informația corectă și completă cu privire la drepturile lor. Victima trebuie să înțeleagă informația care i se dă.

b. Sistemul de sănătate

- i. Imediat după agresiunea suferită de victimă, ea trebuie să se prezinte la o unitate de primiri urgențe sau la un centru de primiri urgențe. Uneori victimele au impresia că nu au decât o contuzie sau o rană superficială dar ele pot avea afecțiuni interne pentru care este nevoie de un consult medical. În plus acest consult de urgență este gratuit. Dacă victima merge mai întâi la unitatea de medicină legală și de acolo este îndrumată la spital, consultația la spital nu va mai fi gratuită.
- ii. Scrisoarea medicală pe care victima o poate primi de la spital este de ajutor la obținerea certificatului medico-legal.

c. Servicii sociale de suport pentru victimele violenței în familie

- i. Victima poate să se adreseze pentru consiliere și suport, pentru consiliere psihologică și pentru informații la direcțiile generale de asistență socială și protecția copilului care se găsesc în fiecare reședință de județ, la direcțiile de asistență socială de pe lângă primării sau la sistemul public de asistență socială. Informația privind unitățile prin care se acordă servicii victimelor violenței în familie poate fi găsită în general la direcțiile generale de asistență socială și protecția copilului localizate în fiecare reședință de județ, la secțiile de poliție, la primării. Serviciile care oferă asistență și suport pentru victimele violenței în familie pot fi publice sau private, respectiv servicii oferite de organizații nonguvernamentale. Informațiile despre aceste servicii se găsesc în aceleași surse. Victima poate să se adreseze acestor servicii indiferent dacă a solicitat intervenția poliției la 112, indiferent dacă a depus plângere penală împotriva agresorului sau nu. Primul pas la aceste servicii este realizarea unei evaluări. În funcție de situația particulară a fiecăreia dintre victime se pot propune diverse acțiuni. Victima este singura care decide ce urmează să facă.
- ii. Victima poate solicita explicit de la unul dintre serviciile de consiliere să fie cazată într-un adăpost (centru de primire în regim de urgență, apoi centru de recuperare). În acest scop va fi evaluată și acceptată dacă va corespunde anumitor criterii. Criteriile diferă de la o instituție la alta și pot fi aflate doar direct.

- iii. Victima poate solicita ajutor de la un psiholog care are cabinet individual de unde va fi pusă în legătură cu alte servicii de suport.
- iv. Victima poate apela la un cabinet de avocatură pentru îndrumare. De cele mai multe ori este bine ca victima să se adreseze și altor servicii de suport dintre cele enumerate mai sus. Avocații pot lua cel mai adesea două direcții de acțiune: cererea unui ordin de protecție și acțiunea de divorț.

d. Instanțe de judecată și parchete

- i. Victima se poate adresa direct instanțelor de judecată cu cererea de emiteră a unui ordin de protecție și parchetelor cu o plângere penală.

Precizare: deocamdată la noi în țară nu se fac sesizări din oficiu ale cazurilor de violență în familie pentru victime adulte. Cu alte cuvinte dacă un specialist de la spital, de la cabinetul de familie, de la o unitate de medicină legală, de la unitatea de primiri urgențe, din serviciile sociale sau de la școală sesizează că o persoană a fost victima unui abuz sau a unei agresiuni în familie poliția nu cercetează cazul. Poliția începe cercetările numai atunci când victima depune plângere penală.

2. CE TREBUIE SĂ FACĂ O VICTIMĂ CÂND CONȘTIENTIZEAZĂ CĂ ASUPRA EI SE EXERCITĂ VIOLENȚE FIZICE, PSIHICE, SEXUALE, EMOȚIONALE ORI PSIHOLOGICE, ECONOMICE, RELIGIOASE DE CĂTRE UN MEMBRU AL FAMILIEI?

Victima trebuie să își procure probe pentru dovedirea actelor de violență.

Victima are ca instrument de apărare **ORDINUL DE PROTECȚIE**, care:

- se emite la cererea victimei de către instanța de judecată
- se emite în regim de urgență – în maxim 72 ore de la depunerea cererii la instanța de judecată
- este scutit de taxă de timbru
- se emite pe o durată de maxim 6 luni
- este executoriu și se pune în aplicare de îndată de către organele de poliție
- dacă pericolul persistă, victima poate solicita un nou ordin de protecție având nevoie de probe cu privire la continuarea actelor de violență

Încălcarea ordinului de protecție constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la o lună la un an. Împăcarea părților (ca urmare a retragerii plângerii penale) înlătură răspunderea penală. Ca urmare, atunci când victima își retrage plângerea, agresorul știe că are putere absolută asupra ei.

Ordinul de protecție este un instrument legislativ prevăzut de Legea nr. 217/2013 republicată, cu modificări și are ca scop protejarea persoanei a cărei viață, integritate fizică sau psihică ori libertate este pusă în pericol printr-un act de violență din partea unui membru al familiei. Efectul ordinului de protecție trebuie să fie înlăturarea stării de

pericol. Prin ordinul de protecție instanța poate să dispună, cu caracter provizoriu, una ori mai multe măsuri – obligații sau interdicții – dintre următoarele:

- a) evacuarea temporară a agresorului din locuința familiei, indiferent dacă acesta este titularul dreptului de proprietate;
- b) reintegrarea victimei și, după caz, a copiilor, în locuința familiei;
- c) limitarea dreptului de folosință al agresorului numai asupra unei părți a locuinței comune atunci când aceasta poate fi astfel partajată încât agresorul să nu vină în contact cu victima;
- d) obligarea agresorului la păstrarea unei distanțe minime determinate față de victimă, față de copiii acesteia sau față de alte rude ale acesteia ori față de reședința, locul de muncă sau unitatea de învățământ a persoanei protejate;
- e) interdicția pentru agresor de a se deplasa în anumite localități sau zone determinate pe care persoana protejată le frecventează ori le vizitează periodic;
- f) interzicerea oricărui contact, inclusiv telefonic, prin corespondență sau în orice alt mod, cu victima;
- g) obligarea agresorului de a preda poliției armele deținute;
- h) încredințarea copiilor minori sau stabilirea reședinței acestora.

Prin aceeași hotărâre, instanța poate dispune și suportarea de către agresor a chiriei și/sau a întreținerii pentru locuința temporară unde victima, copiii minori sau alți membri de familie locuiesc ori urmează să locuiască din cauza imposibilității de a rămâne în locuința familială.

De asemenea, pe lângă oricare dintre măsurile de mai sus, instanța poate dispune și obligarea agresorului de a urma consiliere psihologică, psihoterapie sau poate recomanda luarea unor măsuri de control, efectuarea unui tratament ori a unor forme de îngrijire, în special în scopul dezintoxicării.

Tot prin aceeași hotărâre, instanța poate dispune luarea unei măsuri de control al respectării ordinului de protecție și pentru prevenirea încălcării acestuia, precum:

a) obligarea agresorului de a se prezenta periodic, la un interval de timp stabilit de instanță potrivit împrejurărilor, la secția de poliție competentă cu supravegherea respectării ordinului de protecție;

b) obligarea agresorului de a da informații organului de poliție cu privire la noua locuință, în cazul în care prin ordin s-a dispus evacuarea lui din locuința familiei.

3. CARE POT FI PROBELE PE CARE VICTIMA AR TREBUI SĂ LE PREZINTE INSTANȚEI DE JUDECATĂ PENTRU A PUTEA OBTINE UN ORDIN DE PROTECȚIE?

Probe pot fi:

1. Înscrișuri:

Pentru dovedirea actelor de violență la care a fost supusă victima, trebuie să prezinte Instanței mai multe probe, cum ar fi:

- *Acte medicale* din care să reiasă că a suferit traume fizice (certificat medico-legal, expertiză medico-legală, alte documente emise de unități spitalicești);

- Dovada înregistrării plângerilor penale la Poliție (*numărul de înregistrare*) sau la Parchetul de pe lângă Judecătoria unde are domiciliul/reședința sau unde s-au petrecut faptele de violență;
- *Sesizări înregistrate la Direcția de Asistență Socială și Protecția Copilului în vederea semnalării situațiilor abuzive, neglijării la care au fost supuși minorii;*
- *Mesaje (sms-uri sau e-mail-uri) trimise de către agresor din care reiese starea de conflict, amenințări, afirmații cu scopul de șantaj, limbaj vulgar, injurii, hărțuire etc. (transpuse pe suport de hârtie);*
- *Înregistrări audio stocate pe un CD sau transcrise de firme autorizate relevante;*
- *Înscrieri emise de bănci și nu numai din care rezultă că agresorul i-a restricționat sau limitat accesul la orice formă de venit a familiei;*
- *Înscrieri din care rezultă că agresorul nu mai contribuie la cheltuielile familiei și/sau la întreținerea minorilor;*
- *Înscrieri din care rezultă că agresorul utilizează veniturile familiei la jocurile de noroc, pariuri sportive sau droguri;*
- Raport sau fișă de evaluare psihologică ori psihiatrică din care rezultă traumele psihice suferite de victimă și/sau minori și eventualele tratamente urmate;
- *Înscrieri medicale care atestă eventuale afecțiuni psihice ale agresorului;*
- *Dovada existenței unei condamnări sau sancțiuni cu amendă aplicate agresorului pentru alte acte de violență sau alte infracțiuni sau contravenții.*

2. Martori, care pot să ateste existența unor acte de violență, persoane care au fost de față când s-au exercitat acte de abuz fizic, verbal, amenințări, persoane care cunosc îndeaproape situația familială, care au sprijinit victima în rezolvarea problemelor cu agresorul sau care au văzut-o lovită. Nu toate instanțele de judecată încuviințează să fie audiați martori rude ale victimei. Atenție descendenții indiferent de vârstă(ex. copii, nepoți) nu pot fi audiați ca martori.

4. CUI TREBUIE SĂ SE ADRESEZE VICTIMA VIOLENȚEI ÎN FAMILIE?

Dacă victima poate dovedi existența unor acte de violență, se poate adresa unui ONG, Direcțiilor de asistență socială, unui avocat, poliției sau direct instanței de judecată.

Victima va completa formularul tip pentru cererea de emitere a ordinului de protecție. Instanța, în funcție de probele administrate, va respinge sau va admite în tot sau în parte solicitările victimei.

5. UNDE SE POATE DEPUNE CEREREA PENTRU EMITEREA UNUI ORDIN DE PROTECȚIE?

Cererea pentru emiterea ordinului de protecție se depune la judecătoria de pe raza teritorială în care își are domiciliul sau reședința victima, chiar dacă locuiește la adresa respectivă fără forme legale.

6. CARE SUNT TAXELE PENTRU OBTINEREA UNUI ORDIN DE PROTECȚIE?

Pentru emiterea ordinului de protecție nu se plătește taxă de timbru. La cerere, victimei i se poate acorda asistență sau reprezentare prin avocat. În situația în care cererea privind emiterea ordinului de protecție este respinsă de către instanța de judecată, aceasta poate să oblige victima la plata cheltuielilor de judecată reprezentând onorariul apărătorului pârâtului.

Dacă cererea privind ordinul de protecție este respinsă victima poate ataca cu apel hotărârea judecătorească în termen de 3 zile de la pronunțare dacă a fost cu citarea părților și de la comunicare, dacă s-a dat fără citarea lor. Instanța de apel poate suspenda executarea până la judecarea apelului, dar numai cu plata unei cauțiuni al cărei quantum se va stabili de către aceasta.

7. CE SE ÎNTÂMPLĂ DUPĂ EMITEREA ORDINULUI DE PROTECȚIE?

După emitere, ordinul de protecție se comunică de către instanță: victimei, agresorului și, în maxim 5 ore de la emitere, organelor de poliție de la domiciliul victimei și al agresorului.

8. CINE PUNE ÎN EXECUTARE ORDINUL DE PROTECȚIE?

Ordinul de protecție se pune în executare după caz de către poliție. Pentru punerea în executare a ordinului de protecție, polițistul poate intra în locuința familiei și în orice anexă a acesteia, cu consimțământul persoanei protejate sau, în lipsă, al altui membru al familiei. Organele de poliție au îndatorirea să supravegheze modul în care se respectă hotărârea și să sesizeze organul de urmărire penală în caz de sustragere de la executare.

9. CE POATE FACE VICTIMA ÎN CAZUL ÎN CARE AGRESORUL ÎNCALCĂ ORDINUL DE PROTECȚIE?

În cazul în care agresorul încalcă ordinul de protecție, victima trebuie să apeleze serviciul de urgență 112 și să menționeze că este beneficiara unui ordin de protecție pe care agresorul l-a încălcat. În această situație intervenția organelor de poliție este mult mai rapidă.

Victima trebuie să facă plângere penală pentru încălcarea ordinului de protecție întrucât este o probă în avantajul ei pentru obținerea unui nou ordin de protecție.

10. CUM POATE SOLICITA VICTIMA UN NOU ORDIN DE PROTECȚIE?

Victima poate formula o nouă cerere pentru emiterea unui nou ordin de protecție, însă trebuie să facă dovada că primul ordin de protecție a fost încălcat sau că agresorul constituie încă un pericol pentru viața, integritatea sa fizică sau psihică. Procedura pentru obținerea unui nou ordin de protecție este similară cu cea pentru obținerea primului ordin de protecție.

11. CUM SE POATE PROTEJA VICTIMA PÂNĂ LA OBTINEREA ORDINULUI DE PROTECȚIE?

Aceasta se poate каза, împreună cu copiii minori, într-un adăpost /centru pentru victimele violenței în familie, la rude, prieteni, cunoștințe etc.

12. CE AR TREBUI SĂ FACĂ VICTIMA PENTRU PROTECȚIA EI ȘI PENTRU PREVENIREA RECIDIVEI?

Reducerea vulnerabilității față de violență

Pentru ca o femeie care trăiește într-o relație în care este abuzată și agresată de partener să își poată mobiliza resursele interioare, energia și abilitățile, pentru a se proteja și a-și pune viața pe un făgaș non-violent, liberă și autonomă, are nevoie:

- să înțeleagă și să se convingă că a fost prinsă într-un proces de victimizare;
- să primească informație despre ce este violența în relație, despre tacticile abuzatorilor și să înțeleagă efectele și strategiile ei de supraviețuire;
- să-și reconstruiască încrederea în sine, în percepțiile și observațiile proprii.

Pentru a reduce pericolul în care trăiește zilnic victima poate, împreună cu un consilier de specialitate, să elaboreze un plan de siguranță.

Primul pas îl reprezintă analiza împreună pentru înțelegerea de către victimă a fenomenului prin câteva elemente de teorie: roata violenței, modalitățile de intimidare și constrângere, abuzul emoțional și violența economică, izolarea, precum și negarea și atribuirea vinei în exterior, blamarea sau folosirea copiilor. Foarte important este ca victima să se acomodeze cu noțiuni precum: egalitate și respect în relație, non-violență, parteneriat economic, atmosferă lipsită de amenințare, apreciere și respect, încredere, suport, onestitate și responsabilități egale față de copii și de sarcinile gospodărești, negociere și rezolvare de probleme ori situații de neînțelegere, dispută.

- a. Creșterea autonomiei femeii** vizează reducerea dependenței față de alții. Planul de siguranță se realizează numai de către victimă, deciziile din plan sunt ale ei.
- b. Găsirea unui spațiu în care femeia să fie în siguranță.** Unul din aspectele centrale care diferențiază violența în cuplu față de alte tipuri de violență asupra femeilor este dat de realitatea că locuința, domiciliul, este un loc nesigur. În acest caz ea va avea nevoie de un refugiu, care poate fi un **adăpost**, sau un alt spațiu în care poate fi primită în regim de urgență și unde i se asigură protecție.
- c. Pregătiri pentru plecare.** În cazul în care femeia ia decizia să plece din locuința comună, ea trebuie să includă în plan **măsurile de securizare** necesare: unde va pleca, cum va pleca, ce să ia cu ea (chei, bani, numere de telefon, documente, haine pentru ea și pentru copii), cum să-i pregătească pe copii, cum să se protejeze în continuare.
- d. Includerea copiilor în planul de securizare** - în ce măsură îi va informa pe copii despre deciziile ei, când este cazul să facă, când nu și alte aspecte legate de situația copiilor.

- e. Protecția legală** reprezintă o direcție esențială de acțiune în munca cu femeile victime ale violenței. Majoritatea solicitantelor de servicii doresc să afle care sunt posibilitățile de intervenție pe cale legală, astfel că e important să existe colaboratori juriști care să le ofere informația și consilierea necesară cât mai curând pentru a beneficia de anumite măsuri, precum un ordin de protecție, în timp util. În acest scop în planul de siguranță trebuie incluse acțiuni ce vor asigura victima că are atunci când pleacă de acasă documentele necesare pentru ea și pentru copii. În foarte multe cazuri acestea sunt ascunse de agresor, așadar recuperarea lor va trebui gândită cu atenție.
- f. Dezvoltarea unei rețele de sprijin.** Deoarece izolarea este o modalitate de control frecvent utilizată de către agresor, femeile abuzate nu au un anturaj protector sau o rețea socială satisfăcătoare, pentru multe dintre ele nici măcar familia nu le mai este alături. Astfel că devine important să se lucreze pentru formarea de noi relații sau restabilirea unor relații vechi care s-au întrerupt. Participarea la grupuri de sprijin poate fi importantă pentru ca să învețe că pot avea încredere în anumite persoane.
- g. Această primă fază - stabilirea securității fizice - poate să dureze în cazul abuzului cronic între luni și ani și există multe obstacole, frică de represalii, de stigmatizare socială, dependență emoțională de agresor, strategii de supraviețuire dăunătoare: autorânire, neglijență față de autoprotecție etc.. Efortul de ieșire în siguranță din relație se complică proporțional cu severitatea, durata și instalarea timpurie a abuzului.**

Planurile de protecție, de sporire a securității fizice, se construiesc împreună cu femeia pentru situația concretă din momentul respectiv sau în perspectiva unei schimbări în baza unei decizii pe care o ia – de plecare, de reîntoarcere. Situațiile au fost grupate în 4 categorii (Albuquerque et al./Wiemann ed., 2013): criză – episod de violență; pregătire pentru plecare; după plecare, după ieșirea din relația violentă, când riscul este estimat ca fiind maxim. Diversele tipuri de situații și măsurile care se recomandă a fi luate sunt descrise nu numai în manualele de instruire pentru profesioniști, dar și în broșuri sau pliante, ori pe paginile de internet ale organizațiilor care lucrează cu victime sau pentru intervenție în violența domestică, în relații partenoriale, intime.

Câteva aspecte utile în ceea ce privește planurile de securizare pentru principalele tipuri de situații – exemple de măsuri ce pot fi luate:

A. Femeia locuiește încă cu partenerul, s-a întors în relație/la locuința comună

Identificarea locurilor mai sigure din casă – spații largi, cu acces la ieșire.

- Identificarea locurilor periculoase – bucătăria, baia, pivnița – pentru evitarea lor în situații de criză, în timpul episodului de violență.
- Îndepărtarea, ascunderea/mutarea, armelor – dacă există în casă.
- Să vorbească despre situația ei cu persoane care ar putea să o ajute în timpul unui nou episod de violență: pot stabili un cod de urgență – bătăi în calorifer, un gest, un obiect așezat la fereastră etc. Care să însemne că acestea trebuie să sune la 112, sau să intervină.

- Memorarea numerelor de telefon ale persoanelor de sprijin.
- Pregătirea unor căi de fugă dacă va fi posibil, solicitare de ajutor – la vecini, la un telefon sau un loc public.
- Unde poate să se refugieze dacă va reuși să iasă din casă, să fugă. Scrise adresele și numerele de telefon.

B. Femeia se pregătește să plece

- Cum și când poate să plece în siguranță? Are un mijloc de transport? Bani? Un loc unde să meargă?
- Se simte confortabil apelând la poliție atunci când are nevoie de ea?
- Cui îi va spune (sau cui nu) despre plecarea ei?
- Cum poate ea și alții să prevină posibilitatea de a fi găsită de partenerul ei?
- În care sistem de protecție are ea încredere?
- Cum se va deplasa în siguranță la/de la locul de muncă sau școală sau când îi scoate pe copiii de la școală?
- Ce resurse legale sau comunitare o vor ajuta să se simtă în siguranță? Să scrie adresele și numerele de telefon.
- Cunoaște numărul de telefon al adăpostului din oraș (în caz că există)?
- Ce fel de custodie sau măsuri de vizitare o fac să se simtă pe ea și pe copiii ei în siguranță?
- Are în vedere solicitarea unui ordin de protecție (în caz că este posibil)?

Victima este bine să aibă la îndemână următoarele în caz că trebuie să fugă:

- Buletin, pașaport, certificat de naștere (copie sau original)
- Certificatul de căsătorie, permisul de conducere și actele mașinii, alte acte importante
- Numărul contului de la bancă, cartea de credit, bani
- Cardul de sănătate, medicamente sau rețete
- Acte de divorț sau alte acte de la judecătoria, documente care să ateste violența care a fost exercitată asupra ei
- Numere de telefon și adrese ale unor familii, prieteni sau organizații din localitate
- Haine sau alte obiecte de confort pentru ea și copii
- Chei

C. Femeia locuiește singură (cu copiii) – fie că are ordin de protecție prin care partenerul a fost evacuat, fie a plecat și stă într-o altă locuință:

- Transmiterea noii adrese doar persoanelor de încredere.
- Schimbarea traseelor și locurilor frecventate anterior – magazine, ATM-uri, transport, locurile de joacă ale copiilor etc.
- Schimbarea încuietorilor de la uși și ferestre.

- Dacă este posibil, instalarea unui sistem de securitate: uși cu grilaj, încuietori mai sigure, sistem de alarmă, iluminare mai bună pe casa scărilor, în curte etc.
- Antrenarea copiilor pentru a nu lăsa în casă străini și a nu deschide ușa când sunt singuri acasă, pentru a ști și a fi capabili să sune la 112 pentru a chema poliția, sau familia ori persoane de încredere într-o situație periculoasă.
- Contactarea și informarea persoanelor care vin în contact cu sau îngrijesc copiii despre cine are dreptul să-i scoată de la școală după terminarea orelor și dezvoltarea de măsuri speciale pentru protecția copilului
- Schimbarea telefonului și numărului de telefon, verificarea apelurilor și ignorarea apelurilor cu numere ascunse; atenționarea victimei cu privire la posibilitățile de depistare a locației noi prin sisteme GPS ori fotografii, dezactivarea GPS-ului pe propriul telefon – atenție specială cu privire la rețelele de socializare și utilizarea internetului.

Sprrijin emoțional

Serviciile pentru femei pot oferi un cadru protejat pentru ca fiecare femeie:

- să vorbească despre experiențele ei: o femeie poate să aibă nevoie să povestească de multe ori aceleași evenimente, incidente de violență, pentru a înțelege ce i se întâmplă;
- să lucreze pe efectele violenței: există o multitudine de consecințe de scurtă și de lungă durată, cu care are nevoie să se ocupe, să le identifice și să prelucreze pentru a-și optimiza starea emoțională și funcționarea psihică și socială;
- să-și reclădească stima de sine;
- să reevalueze strategiile de supraviețuire;
- să reia controlul asupra propriei vieți.

Sprrijin și asistență practică

Serviciile specializate pentru victime pot fi solicitate să susțină în mod direct femeile în fața altor servicii și instituții. Sunt situații în care este necesar să se ofere clientelor sprijin practic și asistare în demersurile pe care le fac. De exemplu:

- redactarea unor acte, documente, scrisori;
- contactarea unor instituții și stabilirea de întâlniri;
- însoțirea unei femei cu nevoi speciale, cum ar fi un handicap, probleme de sănătate mentală, la servicii sociale care să-i ofere asistență specializată.

Poate să apară un moment în viața oricărei femei când este așa de istovită de experiența sa de violență domestică, încât este incapabilă să se mobilizeze pentru a face demersuri necesare pentru ea și copiii ei. Oricum, în ideea de a nu încuraja dependența, această formă de ajutor trebuie să se completeze cu alte forme de suport care să încurajeze femeia să-și construiască propriile abilități, să-și dezvolte stima de sine și să învețe să preia controlul asupra propriei vieți.

Pe de altă parte, pentru că resursele umane în serviciile sociale, fie generale sau specializate, sunt de regulă limitate, trebuie să decidem cât de mult din această muncă angajăm, cu atât mai mult cu cât este o muncă consumatoare de timp. Pentru fiecare caz se decide în concordanță cu nevoile concrete, exprimate sau recunoscute de clientă. E important să diferențiem între femeile care sunt capabile să dea un telefon, să scrie o scrisoare, să adune informația de care are nevoie, și cele care într-un anumit moment, din diferite motive, nu pot. Scopul principal este să încurajăm femeile să-și câștige independența și să facă lucruri pentru ele însele.

Pot să apară situații în care să fim solicitate să întocmim rapoarte despre cliente, prin care să le sprijinim să rezolve diferite probleme practice, ca de exemplu:

- rapoarte către instanțele civile sau penale
- declarații, scrisori de susținere pentru obținerea unei locuințe
- rapoarte către medicul de familie sau alți medici prin care să susținem cererile femeilor de a beneficia de tratament medical specializat
- rapoarte către Autoritățile Tutelare sau servicii de protecție a copilului

E o situație dificilă emoțional pentru o femeie ca persoane străine (chiar dacă sunt profesioniști sunt totuși străini) să aibă acces la detalii cu privire la experiența ei de violență domestică. Orice întâlnire cu solicitantele de servicii trebuie să fie reglementată și în acord cu principiul de confidențialitate; transpunerea în practică înseamnă informarea clientei despre conținutul, în special datele personale mai sensibile, cuprinse într-un raport sau orice alt document de referire spre o altă instituție sau un alt profesionist, înainte de a le trimite, astfel încât ea să poată indica dacă există ceva cu care nu este de acord să apară despre ea și situația ei. Vom negocia schimbările din raport cu ea dacă este posibil și vom purta conversațiile telefonice în prezența ei, ca să audă ceea ce se spune despre ea. Acest lucru este important dacă vrem să sprijinim (re)construirea încrederii și controlului personal.

Acest fragment este adaptat după lucrarea *Violența domestică: intervenția coordonată a echipei multidisciplinare: Manual pentru specialiști*, G. Dima (coord.), I. F. Beldianu (coord.), Editura de vest Timișoara, 2015, cu permisiunea autorilor

Bibliografie

_Albuquerque M. et al./Wiemann S. (ed.), 2013. *European Manual for Risk Assessment*. BUPNET GmbH Gottingen: e-maria.eu/wp-content/uploads/2013/004/Manual-latest-version-light-colours.pdf

_Antal I., Bumbuluț S., 2001. *Ghid de intervenție în situații de violență domestică, suport de curs AFIV-ARTEMIS*

_Perttu S., Kaselitz V., 2006. *Addressing Intimate Partner Violence*. Guidebook realised in the frame of DAPHNE Project 2005/6

_Schechter S., Ganley A., 1995, *Domestic Violence – A National Curriculum for Family Preservation Practitioners*, Family Violence Prevention Fund, San Francisco, USA

Această broșură reprezintă un extras din "**Ghidul practic pentru victimele violenței în familie**" (<http://violentaimpotrivafemeilor.ro/ghid-practic-pentru-victimele-violentei-in-familie/>) realizat în cadrul proiectului "*Dezvoltarea și consolidarea rețelei pentru prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor*" finanțat prin granturile SEE 2009-2014, în cadrul Fondului ONG în România.

Ghidul a fost conceput pentru a ajuta cu informație pe acele persoane care cred că sunt victime ale violenței în familie sau care cred că riscă să ajungă victimele violenței în familie. Broșura poate fi utilizată direct de către persoanele care se află sau cred că se află în situația de violență dar și de către specialiștii din serviciile pentru victimele violenței în familie întrucât conține informații cu caracter practic.

Conținutul ghidului are la bază experiența de lucru a specialiștilor din organizațiile membre ale **Rețelei pentru prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor**, mai multe informații despre rețea și organizațiile membre: <http://violentaimpotrivafemeilor.ro/>.

13. CUM SE COMPLETEAZĂ CEREREA PENTRU EMITEREA ORDINULUI DE PROTECȚIE?

CERERE PRIVIND EMITEREA ORDINULUI DE PROTECȚIE

I. Date privind autoritatea sau organismul care formulează cererea (daca este cazul),

Denumirea/ Adresa/ Telefon/ Fax/ E-mail/ Persoana desemnată cu formularea cererii

II. Asistență juridică

Victimă are un avocat? DA₂/NU₃

În caz negativ, dorește să i se acorde asistență juridică prin avocat?

III. Date privind victima violenței în familie

Numele: _____ Prenumele: _____

Locul și data nașterii: _____ Cetățenia: _____

Sexul F/M: _____ Prenumele mamei: _____ Prenumele tatălui: _____

Act de identitate: CI/BI/Pașaport Serie: _____ nr.: _____ CNP: _____

Adresa_A): Dorește să rămână secretă? DA₄/NU

Telefon_B): Dorește ca numărul să rămână secret? DA₅/NU

A) Dacă victima declară că dorește să abandoneze domiciliul familial, nu este necesar să se indice noua adresă la care se mută, ci doar adresa unde locuiește în prezent. Adresa indicată trebuie să fie una la care partea poate primi citațiile și celelalte acte de procedură.

B) Poate fi indicat orice număr la care reclamantul are garanția că va putea primi citațiile și celelalte acte de procedură.

IV. Reprezentantul legal al victimei (dacă este cazul)

Numele: _____ Prenumele: _____

Locul și data nașterii: _____ Cetățenia: _____

Sexul F/M: _____ Prenumele mamei: _____ Prenumele tatălui: _____

Act de identitate: CI/BI/Pașaport Serie: _____ nr.: _____ CNP: _____

Adresa_A): Dorește să rămână secretă? DA₇/NU

Telefon_B): Dorește ca numărul să rămână secret? DA₈/NU

V. Relația dintre victima violenței în familie și persoana împotriva căreia se solicită emiterea ordinului de protecție (pârât)

1. Victima a mai formulat anterior vreo cerere, plângere, reclamație etc. împotriva aceleiași persoane? DA₁₀/NU În caz afirmativ, se va indica numărul acestora.
2. Știți dacă pârâtul este parte în vreun proces cu privire la vreo infracțiune sau contravenție? DA₁₁/NU În caz afirmativ, indicați, dacă știți, instanța la care se află dosarul și numărul acestuia
3. Există o legătură de rudenie sau de altă natură cu pârâtul?¹²
4. Situația familială - persoane care conviețuiesc în locuință Numele și prenumele/ Data nașterii / Gradul de rudenie

1. Cererea privind emiterea ordinului de protecție poate fi introdusă conform art. 25 alin. 3 din Legea 217/2003 republicată și de: a) procuror; b) reprezentantul autorității sau structurii competente, la nivelul unității administrativ-teritoriale, cu atribuții în materia protecției victimelor violenței în familie și c) cu acordul victimei de către reprezentantul oricăruia dintre furnizorii de servicii sociale în domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie, acreditați conform legii.

2. Bifați „DA” dacă aveți angajat un avocat care să vă reprezinte.

3. Bifați „NU” dacă nu aveți un avocat ales și doriți ca instanța să desemneze pentru dumneavoastră un apărător din oficiu.

4. Dacă doriți ca adresa reședinței actuale, numărul de telefon sau adresa unde să îi fie comunicate actele de procedură să rămână secretă, bifați „DA” și anexați la cererea de emitere a ordinului de protecție o cerere distinctă care să conțină cel puțin următoarele: indicarea reședinței actuale și adresa de comunicare a actelor de procedură, treceți adresa completă, numărul de telefon pe care înțelegeți să îl secretiți, vă semnați. Dacă pârâtul cunoaște aceste date, bifați „NU”.

5. Dacă doriți ca pârâtul să nu afle numărul actual de telefon urmați indicațiile menționate la „Punctul 5”.

6. Dacă victima este minor/ă sau din cauza stării de sănătate fizică sau psihică cererea pentru emiterea ordinului de protecție poate fi formulată de părinții reprezentanți legali sau altă persoană desemnată ca reprezentant legal care poate formula cererea în numele victimei. La această rubrică reprezentantul legal va completa datele solicitate.

7. Dacă doriți ca adresa reședinței actuale, numărul de telefon sau adresa unde să îi fie comunicate actele de procedură să rămână secretă, bifați „DA” și anexați la cererea de emitere a ordinului de protecție o cerere distinctă care să conțină cel puțin următoarele: indicarea reședinței actuale și adresa de comunicare a actelor de procedură, treceți adresa completă, numărul de telefon pe care înțelegeți să îl secretiți, vă semnați. Dacă pârâtul cunoaște aceste date, bifați „NU”.

9. **Atenție:** trebuie să menționați numele și prenumele agresorului și domiciliul său. Dacă cunoașteți CNP-ul pârâtului și numărul de telefon al acestuia, este indicat să le menționați; dacă nu le cunoașteți puteți face mențiunea: „nu cunosc CNP-ul și nr. de telefon al pârâtului”. Trebuie să indicați adresa pârâtului pentru ca procedura citării să poată fi îndeplinită, numărul de telefon poate fi folosit de către instanță în situația stabilirii termenelor scurte atunci când citarea se face fie prin agent procedural, fie telefonic.

10. Dacă ați formulat plângeri penale împotriva agresorului, bifați la această rubrică „DA” menționând numerele de înregistrare ale plângerilor și autoritățile la care le-ați înregistrat (Secție de Poliție și/sau Parchet).

11. În situația în care aveți cunoștință de fapte penale sau contravenționale săvârșite de agresor și pentru care există/a existat un proces pe rol; agresorul a fost condamnat la închisoare cu suspendare sau a executat vreo pedeapsă privativă de libertate sau alte cazuri prevăzute de codul penal, la acest punct trebuie să bifați „DA”, specificați dacă cunoașteți numărul de

dosar și instanța de judecată unde a fost sau este pe rol dosarul. Dacă nu cunoașteți toate informațiile treceți doar cele pe care le cunoașteți (ex: număr de dosar, instanța de judecată pe rolul căreia a fost sau este dosarul, obiectul dosarului, locul unde a fost încarcerat etc.)

12. Cererea privind emiterea unui ordin de protecție poate fi îndreptată numai împotriva persoanelor menționate la art. 5 din Legea 217/2003 Republicată, respectiv prin membru de familie se înțelege:

- a) *ascendenții și descendenții, frații și surorile, copiii acestora, precum și persoanele devenite prin adopție, potrivit legii, astfel de rude;*
- b) *soțul/soția și/sau fostul soț/fosta soție;*
- c) *persoanele care au stabilit relații asemănătoare aceloră dintre soți sau dintre părinți și copii;*
- d) *tutorele sau altă persoană care exercită în fapt ori în drept drepturile față de persoana copilului;*
- e) *reprezentantul legal sau altă persoană care îngrijește persoana cu boală psihică, dizabilitate intelectuală ori handicap fizic, cu excepția celor care îndeplinesc aceste atribuții în exercitarea sarcinilor profesionale.”*

VI. Descrierea faptelor pentru care se solicită emiterea ordinului de protecție

1. Relatarea faptelor și locul desfășurării lor¹³
2. Ce alte acte de violență s-au produs anterior împotriva persoanelor (victima, membri ai familiei, minori sau alte persoane) sau asupra bunurilor?¹⁴
3. A avut loc vreun act de violență în prezența minorilor?¹⁵
4. Există vreo situație de risc pentru minori, inclusiv posibilitate de a fi luați fără drept de către părinte?¹⁶
5. Părinte deține arme sau are acces la arme prin natura muncii sale ori din alte motive?¹⁷
6. Există martori la faptele descrise?¹⁸
7. Ce alte probe pot susține declarațiile?¹⁹ (de exemplu, linii telefonice tăiate/rupte, telefoane mobile sparte, alte obiecte distruse, mesaje telefonice înregistrate, inclusiv sms, scrisori, fotografii, documente etc.)

VII. Asistența medicală a victimei

1. Victima a suferit leziuni fizice sau a fost maltratată psihologic?²⁰ DA/NU
2. A primit îngrijiri în vreun centru medical?²¹ DA/NU
3. Deține certificat medico-legal, medical sau alte documente medicale?²² DA/NU
În caz afirmativ, acestea se vor anexa în copie.
În caz negativ, se vor indica centrul medical și data consultului medical.

VIII. Măsurile care se solicită a fi dispuse prin ordinul de protecție

- a) evacuarea temporară a părâtului din locuință, indiferent dacă acesta este titularul dreptului de proprietate;²³ DA/NU
- b) reintegrarea victimei și, după caz, a copiilor în locuința familiei;²⁴ DA/NU
- c) limitarea dreptului de folosință al părâtului, dacă este posibil, doar asupra unei părți a locuinței comune, astfel încât părâtul să nu vină în contact cu victima;²⁵ DA/NU

- d.1) obligarea pârâtului la păstrarea unei distanțe minime determinate față de victimă;²⁶ DA/NU
- d.2) obligarea pârâtului la păstrarea unei distanțe minime determinate față de copiii victimei sau față de alte rude ale acesteia;²⁷ DA/NU

13. La acest punct veți detalia actele de agresiune la care ați fost supusă de către agresor, precum și alte incidente relevante despre conduita sa. Trebuie să menționați împrejurările în care s-au produs actele de violență, persoane care au fost de față sau care au intervenit, tipul de agresiune (fizică, psihică, verbală, sexuală, economică, socială, spirituală). Descrierea faptelor este bine să fie amănunțită și trebuie să fie susținută cu probe și/sau martori.

14. Încercați să faceți o prezentare de ansamblu asupra climatului familial, a relației cu agresorul și cu alți membri ai familiei sau cu alte persoane față de care agresorul a manifestat un comportament agresiv, adicțiile acestuia (consum de alcool, droguri etc.)

15. În situația în care actele de violență s-au petrecut în fața minorilor, scrieți „DA” și dezvoltați incidentele la punctul VI. 1 din cerere; dacă aceștia nu au fost de față, veți scrie „NU”.

16. Dacă există vreun pericol ca agresorul să îi ia pe minori și să nu vă mai permită accesul la aceștia, scrieți „DA” și menționați motivul pentru care credeți că agresorul va recurge la acest gest. Dacă nu există un astfel de pericol sau dacă nu este cazul, scrieți „NU”.

17. Agresorul poate avea arme de foc sau alte arme albe, fie că le deține legal/ prin natura locului de muncă/ ilegal. Dacă aveți la cunoștință despre aceste lucruri trebuie să scrieți „DA” și să specificați ce fel de armă este și dacă o deține legal/ ilegal/ prin natura locului de muncă, dacă cunoașteți puteți menționa și locul unde este depozitată arma.

18. Martorii trebuie să fi fost de față la actele de violență fizică, verbală etc., inclusiv amenințări. Pot fi martori și persoane care au văzut urmele de violență de pe corpul dumneavoastră, care au văzut dovezi ale amenințărilor (de ex: mesaje telefonice, e-mail-uri), persoane care cunosc îndeaproape relația dumneavoastră cu agresorul, persoane cărora le-ați povestit anterior incidente violente. Nu toate instanțele de judecată încuviințează să fie audiați ca martori rude apropiate. Copiii nu pot fi audiați ca martori. Unele instanțe de judecată pot dispune audierea minorilor, dacă aceștia au implinit vârsta de 10 ani, pentru a relata instanței fapte și incidente la care ei au fost de față sau la care au fost supuși.

19. Prin probe se poate înțelege cel puțin următoarele înscrisuri:

- Acte medicale care pot fi obținute de la orice unitate medicală dacă din ele rezultă traume fizice ale victimei, sau sub forma unui certificat medico-legal /expertiza medico-legală emise de o instituție/cabinet de medicină legală”.
- Mesaje text/sms-uri primite de la agresor.
- Înregistrări audio stocate pe CD sau transcrise de firme autorizate de către Ministerul Justiției pentru a asigura transcrierea înregistrărilor audio. Puteți înregistra orice convorbire telefonică sau orice incident petrecut între dumneavoastră și agresor din care rezultă acte de violență sau amenințări.

- Înscrisuri emise de bănci, din care rezultă că agresorul v-a retras dreptul de semnătură în bancă sau v-a blocat sub orice formă accesul la veniturile familiei.
- Înscrisuri din care rezultă că agresorul nu mai contribuie la cheltuielile familiei și nici la întreținerea minorilor. Acestea pot fi probe în contextul în care există și alte forme de violență exercitate asupra dumneavoastră.
- Raport sau fișă de evaluare psihologică ori psihiatrică, din care să rezulte traumele psihice suferite de dumneavoastră și dacă urmați/ați urmat tratament.
- Înscrisuri medicale din care pot rezulta afecțiuni psihice ale agresorului.
- Dovada sesizării organelor de poliție, numere de înregistrare ale plângerilor penale împotriva agresorului, răspunsuri sau adrese comunicate de către poliție sau alte organe de urmărire și cercetare penală.
- Dovada existenței unor condamnări sau sancțiuni cu amendă aplicate agresorului pentru alte acte de violență.

20. Bifați „DA” dacă există probe sau indicii care pot dovedi agresiunile fizice.

21. _Dacă în urma leziunilor suferite sau din pricina stării psihice ați apelat la Unitățile medicale specializate bifați „DA” și menționați sub ce formă și în ce instituții a primit aceste îngrijiri. Anexați la cerere actele medicale care dovedesc acest lucru. Dacă nu aveți nici un act medical deși ați fost consultată într-o unitate medicală puteți formula o cerere către unitatea medicală în vederea eliberării unui document medical doveditor.

22. Bifați „DA” dacă aveți un certificat medico-legal sau un alt document medical din care să reiasă leziunile fizice suferite sau traumele psihologice, anexați acest/e documente la cerere.

23. Bifați „DA” dacă locuiți împreună cu agresorul - anexați la cerere și un document din care să reiasă forma locațiunii (proprietate, chirie, comodat etc.) și cine sunt proprietarii.

24. Dacă în urma actelor de violență ați părăsit domiciliul și doriți să reveniți în locuință, solicitați la litera a) evacuarea agresorului și la litera b) bifați „DA”.

25. Bifați „DA” numai dacă există posibilitatea de a limita accesul agresorului în spațiul comun și dacă prezența sa în proximitatea dumneavoastră nu constituie un pericol. (de ex., în cazul unui imobil care nu are intrări separate și posibilitatea de delimitare clară a spațiilor în care ar urma să locuiască victima și agresorul, astfel încât să nu vă întâlniți - bifați „NU”).

26. Puteți solicita ca agresorul să nu se apropie de dumneavoastră la o distanță mai mică de 300 m/ 400 m/ 500 m sau cât considerați necesar, însă instanța de judecată va fi cea care va stabili o anumită distanță, în funcție și de probatoriu.

27. Puteți solicita ca agresorul să nu se apropie la o distanță mai mică de 300 m/400 m/500 m sau altă distanță pe care o considerați necesară și față de copii (minori sau nu), părinți, frați, bunici sau alte rude față de care agresorul a manifestat sau există indicii clare ca ar putea manifesta acte de violență. Trebuie să menționați numele complete ale persoanelor, iar pentru copii și data de naștere în cazul în care sunt minori.

- d.3) obligarea pârâtului la păstrarea unei distanțe minime determinate față de reședința, locul de muncă sau unitatea de învățământ a persoanei protejate;²⁸ DA/NU
 În caz afirmativ, se vor menționa datele de identificare a acestor locuri. DA/NU
- e) interdicția pentru pârât de a se deplasa în anumite localități sau zone determinate pe care victima le frecventează ori le vizitează periodic;²⁹ DA/NU
 În caz afirmativ, se vor identifica aceste localități și zone.
- f) interzicerea oricărui contact, inclusiv telefonic, prin corespondență sau în orice alt mod, cu victima;³⁰ DA/NU
- g) obligarea agresorului de a preda poliției armele deținute;³¹ DA/NU
- h) încredințarea copiilor minori sau stabilirea reședinței acestora;³² DA/NU
 În caz afirmativ, se vor indica numele, prenumele și data nașterii copiilor, persoana către care se propune încredințarea.
- i) suportarea de către pârât a chiriei și/sau a întreținerii pentru locuința temporară unde victima, copiii minori sau alți membri ai familiei locuiesc ori urmează să locuiască din cauza imposibilității de a rămâne în locuința familială.³³ DA/NU
 În caz afirmativ, care este suma considerată necesară și ce reprezintă?

IX. Alte măsuri

- Victima are o activitate remunerată?³⁴ NU/DA
 În caz afirmativ, se va indica, cu aproximație, suma pe care o primește.
- Pârâtul are loc de muncă sau desfășoară o activitate remunerată?³⁵ NU/DA
 În caz afirmativ, se indică suma lunară aproximativă pe care pârâtul o primește, dacă se cunoaște.
- Există alte surse de venituri ale familiei?³⁶ NU/DA
 În caz afirmativ, să se indice suma aproximativă, dacă se cunoaște.

X. Alte precizări considerate ca relevante³⁷

Data

Semnătura

.....

.....

Domnului Președinte al Judecătoriei³⁸

.....

ALTE MENȚIUNI RELEVANTE³⁹

Depuneți cererea și înscrisurile (pe care faceți mențiunea „conform cu originalul” și semnați) în mai multe exemplare semnate, respectiv unul pentru instanță și câte unul pentru fiecare parte (agresor, agresori – dacă este cazul).

ATENȚIE!!!

Ordinul de protecție se judecă în maxim 72 ore de la depunerea cererii la instanța de judecată – motiv pentru care cererea privind emiterea ordinului de protecție trebuie să fie însoțită de toate probele pe care le dețineți iar martorii trebuie înștiințați că ați depus cererea și ca în maxim 72 de ore este posibil să fie nevoie ca ei să vă însoțească la termenul de judecată stabilit pentru a depune mărturie.

Instanța comunică în maxim 5 ore de la momentul pronunțării hotărârii, structurilor Poliției Române în a căror rază teritorială se află locuința victimei și/sau a agresorului.

28. Puteți solicita ca agresorul să nu se apropie de locul unde domiciliați în prezent sau de locul de muncă sau chiar și față de unitatea de învățământ a copiilor, cu specificația că trebuie să indicați fiecare locație cu adresa completă și cu distanța minimă pe care agresorul trebuie să o respecte.

29. Puteți solicita cu menționarea exactă a localității, județului sau zonei dintr-un oraș/localitate pe care pârâul să o evite pe toată durata de valabilitate a ordinului de protecție. Solicitarea interzicerii pârâului de a se deplasa într-o anumită localitate sau zonă trebuie să fie justificată de faptul că mergeți în mod frecvent în acea localitate/zonă și există pericolul de a vă întâlni cu agresorul. (De ex.: Localitatea în care domiciliază rude apropiate în situația în care le frecvențați des, deci și pe durata pentru care se solicită ordin de protecție, sau zona în care vă deplasați în interes de serviciu sau pentru urmarea unor cursuri).

30. Bifați „DA” pentru ca agresorului să îi fie interzis să mai comunice cu dumneavoastră în vreun fel.

31. În situația în care aveți la cunoștință că agresorul deține arme de foc sau alte arme, bifați „DA” și eventual oferiți informații despre acestea la Capitolul VI, punctul 5.

32. Specificați „încredințarea și stabilirea reședinței minorilor” dacă minorii vă însoțesc sau dacă agresorul reprezintă un pericol și pentru aceștia. Scrieți numele complete și data de naștere a acestora. Dacă există o hotărâre judecătorească prin care a fost stabilită custodia copiilor către dumneavoastră, nu mai este nevoie să faceți această mențiune.

33. Dacă ați părăsit locuința comună sau dacă agresorul era sursa principală de venit a familiei, puteți să menționați aici o sumă de bani pe care înțelegeți să i-o solicitați agresorului pentru întreținere și/sau a minorilor, pentru chirie sau alte cheltuieli de întreținere. Dacă solicitați obligarea agresorului la plata c/v chiriei trebuie să atașați cererii copia unui contract de închiriere, astfel încât instanța să poată stabili în concret suma pe care agresorul ar urma să v-o achite pe durata ordinului de protecție. De asemenea trebuie să indicați și locul de muncă al agresorului, întrucât unele instanțe emit adresa către locul de muncă al agresorului pentru a verifica cuantumul veniturilor agresorului. Instanța este cea care va stabili suma pe care o va aprecia necesară, pentru cheltuielile de întreținere.

34. Dacă realizați venituri, treceți suma aproximativă pe care o câștigați lunar, precum și locul de muncă (nu este obligatoriu).
35. Dacă cunoașteți veniturile realizate de agresor le veți trece la această rubrică. Nu trebuie să fie suma exactă, ci cu aproximație. Locul de muncă trebuie indicat dacă îl cunoașteți.
36. Alte venituri ale familiei pot fi reprezentate de alocațiile minorilor, veți menționa cuantumul lor, indemnizații de însoțitor, de handicap, alte venituri din ajutoare sociale, pensii de întreținere a minorilor sau alte venituri asemănătoare.
37. La acest capitol veți trece „vă solicit să îmi admiteți cererea așa cum a fost formulată și să emiteți un ordin de protecție pentru o perioadă de 6 luni.” sau dacă aveți alte completări importante de făcut. Tot aici puteți să menționați și dacă solicitați alte măsuri accesorii la măsurile de protecție menționate la Capitolul VIII, cum ar fi:
- recomandarea luării unor măsuri în scopul adicției (jocuri de noroc, alcool, droguri) sau în vederea internării într-un spital de specialitate cu scopul stabilirii unui diagnostic și recomandarea tratamentului adecvat sau:
 - Varianta 1 pentru cei fără antecedente psihiatrice: Obligarea părâtului de a se prezenta la un spital de psihiatrie în vederea examinării din punct de vedere psihiatric – indic unitatea de specialitate
 - Varianta 2 cu antecedente psihiatrice și acte: Rugăm instanța să solicite internarea nevoluntară a părâtului într-un spital de psihiatrie în temeiul art. 56 alin. 1 lit. e) din Legea nr. 487/2002 Republicată coroborat cu art. 23 alin 3 din Legea nr. 217/2003, republicată.
38. Menționați judecătoria unde urmează să depuneți cererea privind emiterea ordinului de protecție. Judecătoria competentă să judece cererea pentru emiterea ordinului de protecție este aceea din raza teritorială unde se află domiciliul sau reședința dumneavoastră.
39. ATENȚIE! Nu uitați să depuneți la dosar și actele de identitate, atât ale dumneavoastră, cât și ale copiilor, acte de stare civilă din care să reiasă legătura de rudenie sau calitatea agresorului (soț, fost soț).

14. ASISTENȚĂ JURIDICĂ GRATUITĂ ÎNTR-UN PROCES

A. Ce este ajutorul public judiciar?

Ajutorul public judiciar reprezintă o formă de asistență acordată de către stat, este o modalitate prin care se asigură dreptul la un proces echitabil, prin care se garantează accesul egal la actul de justiție în vederea realizării unor drepturi sau interese legitime pe cale judiciară, inclusiv pentru executarea silită a hotărârilor judecătorești sau a altor titluri executorii. Temeiul juridic al acordării ajutorului public judiciar este **O.U.G. nr. 51/2008 privind ajutorul public judiciar în materie civilă**.

B. Pentru ce se poate acorda?

Ajutorul public judiciar poate fi acordat sub formă de:

- plata onorariului unui avocat care să acorde asistență juridică înaintea demarării unui proces sau în timpul unui proces.

- plata expertului, a traducătorului sau interpretului.
- plata onorariului executorului judecătoresc.
- scutiri, reduceri, eşalonări sau amânări de la plata taxelor de timbru în cadrul unui proces sau în faza de executare silită.

C. Cine poate beneficia de ajutor public judiciar?

Ajutorul public judiciar poate fi solicitat de orice persoană fizică care nu poate face față cheltuielilor ocazionate de proces fără a pune în pericol întreținerea sa ori a familiei sale.

- Condițiile generale cerute de lege sunt ca venitul mediu net lunar **pe membru de familie**, în ultimele două luni anterioare formulării cererii, să se situeze sub nivelul de 300 lei, caz în care sumele se avansează în întregime de către stat.
- Dacă venitul mediu net lunar pe membru de familie, în ultimele două luni anterioare formulării cererii, se situează între 300 lei și 600 lei, sumele de bani care constituie ajutor public judiciar se avansează de către stat în proporție de 50%.
- Ajutorul public judiciar se poate acorda și în alte situații, proporțional cu nevoile solicitantului, în cazul în care costurile certe sau estimate ale procesului sunt de natură să îi limiteze accesul efectiv la justiție.
- Valoarea ajutorului public judiciar acordat, separat sau cumulativ, în oricare dintre forme nu poate depăși în cursul unei perioade de un an, suma maximă echivalentă cu 10 salarii minime brute pe țară la nivelul anului în care a fost formulată cererea de acordare.
- Se consideră membru al familiei și persoana care are domiciliul ori reședința comună și gospodărește împreună cu solicitantul, copiii sau alți descendenți în linie directă ai acestuia în vârstă de până la 18 ani aflați în întreținerea solicitantului, precum și copiii sau alți descendenți în linie directă în vârstă de peste 18 ani, dar nu mai mult de 26 de ani, dacă se află în continuarea studiilor și în întreținerea solicitantului.

D. Cum se solicită ajutor public judiciar?

Persoana interesată va depune o cerere în scris la care va atașa acte din care să rezulte veniturile și cheltuielile cu întreținere sau alte cheltuieli, o declarație pe propria răspundere, neautentică, prin care va preciza dacă în cursul ultimelor 12 luni a mai beneficiat de ajutor public judiciar, în ce formă, pentru ce cauză, precum și cuantumul acestui ajutor.

Tot instanței de judecată i se va adresa și cererea pentru scutirea, reducerea sau amânarea de la plata taxelor judiciare datorate în faza de executare silită.

Pentru desemnarea unui avocat din oficiu, cererea se adresează fie la instanță fie la baroul local de avocați (respectiv serviciul SAJ din cadrul Baroului).

E. Ce pot face victimele violenței în familie în acest sens?

Victimele violenței în familie pot solicita desemnarea unui avocat din oficiu sau a unui avocat ales care să le asiste/reprezinte în procesul privind emiterea ordinului de

protecție în temeiul art. 6 lit. e) coroborat cu art. 27 alin. 3 din Legea nr. 217/2003 republicată. În situația în care au un avocat cu care doresc să meargă mai departe însă nu au posibilitatea financiară de a achita onorariul, acestea pot formula cerere de ajutor public judiciar prin avocat ales în temeiul art. 6 lit. e), art. 27 alin. 3 din Legea nr. 217/2003 republicată coroborat cu art. 6 lit. a) din O.U.G. nr. 51/2008 privind ajutorul public judiciar în materie civilă (acest lucru este valabil în situația în care avocatul ales este de acord cu onorariul pe care îl va stabili statul în dosarul respectiv).

Femeile (și nu numai) care se confruntă cu situații deosebite asociate cu violența în familie pot solicita ajutor public judiciar în procesele de (fără ca enumerarea să aibă caracter limitativ ci doar cu titlu de exemplu) divorț, stabilirea custodiei, domiciliului, programului de vizitare pentru minori, partajului, evacuare și alte cauze.

F. Modele de cereri privind acordarea ajutorului public judiciar:

Sursă: portal.just.ro

Către Tribunalul / Judecătoria _____

Stimate domnule președinte,

Subsemnatul/a _____ CNP _____, domiciliat/ă în _____

Tel./e-mail _____, în calitate de _____, în dosarul nr. _____

al _____, având ca obiect _____, cu termen

de judecată la data de _____ vă solicit să-mi încuviințați

Ajutorul public judiciar prevăzut de O.U.G. nr.51/2008, în sumă de lei, pentru:*

- Asistență prin avocat
- Plata onorariului de expert, traducător sau interpret;
- Plata onorariului executorului judecătoresc;
- Scutirea, reducerea, eșalonarea ori amânarea plății taxei judiciare de timbru;
- Asistență extrajudiciară prin avocat

Ajutorul public judiciar solicitat îmi este necesar deoarece _____

Precizez că familia mea, în sensul O.U.G. nr. 51/2008 se compune din: _____

Media veniturilor nete lunare, pe ultimele două luni anterioare formulării prezentei cereri a fost de _____ lei pe lună, fiind compuse din: ** _____

Cheltuieli lunare ale familiei mele (impozite, contribuții la asigurările sociale, taxe locale, cheltuieli ipotecare, chirii și costuri pentru întreținere, cheltuieli pentru educație, rate, alte cheltuieli – ale solicitantului, soțului, persoanelor aflate în întreținere etc.) sunt: _____

În drept invoc dispozițiile Ordonanței de urgență nr.51/2008, privind ajutorul public judiciar în materie civilă, comercială și de contencios administrativ și fiscal. (După caz – dispozițiile art. 68, din Legea nr. 51/1995, pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat.) În dovedirea cererii, anexez următoarele înscrisuri***

Declar pe propria răspundere că, informațiile oferite sunt adevărate și complete și îmi asum obligația de a declara de îndată, autorității competente să soluționeze cererea, orice schimbări survenite în situația mea financiară.

Declar pe propria răspundere că în ultimele 12 luni am mai beneficiat de ajutor public judiciar, sub formă de _____, în cuantum total de _____

Am luat la cunoștință despre împrejurarea că, în cazul pierderii procesului, cheltuielile de judecată ale părții adverse vor fi puse în sarcina mea, precum și despre posibilitatea de a fi obligat la restituirea sumelor de care voi beneficia cu titlu de ajutor public judiciar, în cazul în care se va constata ulterior că am formulat prezenta cerere cu rea-credință, prin ascunderea adevărului cu privire la situația materială reală a familiei mele.

Locul și data întocmirii

Semnătura

- Se va bifa căsuța corespunzătoare.
- Se vor menționa orice venituri periodice cum ar fi salarii, onorarii, rente, indemnizații, chirii, profit din activități comerciale sau activități independente
- Se vor atașa: - copii de pe actele de identitate ale tuturor membrilor familiei, copii de pe certificatele de naștere ale copiilor minori sub 14 ani, adeverințele privind veniturile membrilor familiei - pe ultimele două luni, eventual dovada lipsei oricărui venituri, adeverințe privind continuarea studiilor pentru copiii aflați în întreținere care au împlinit 18 ani, înscrieri privind cheltuielile lunare - chitanțe, facturi, ordine de plată

Notă: Includerea unor informații false sau incomplete poate avea consecințe legale, iar cererea pentru asistență judiciară gratuită poate fi respinsă. Această cerere nu are efect asupra termenului de introducere a unei acțiuni în justiție.

DECLARAȚIE

Subsemnata _____, domiciliată în localitatea _____, str. _____, nr. ____, bl. _____, sc. _____, et. _____, ap. _____, județ/sector _____, identificată cu BI/CI/Pas _____ seria _____, nr. _____ emis de _____ la data de _____, având CNP. _____ și născută la data de _____ în _____,

DECLAR PE PROPRIA RĂSPUNDERE

că NU AM / AM MAI beneficiat de ajutor public judiciar în ultimele 12 luni, în forma _____ în dosar nr. _____ al instanței _____ în cuantum de _____ și că informațiile oferite sunt adevărate și complete asumându-mi obligația să declar de îndată, autorității competente să soluționeze cererea, orice schimbări survenite în situația mea financiară.

Cunosc prevederile art. 17 alin. 2 din O.U.G. nr. 51/2008 privind ajutorul public judiciar în materie civilă.

Data

Semnătura

Model pentru desemnarea unui avocat în procesul privind emiterea unui ordin de protecție, solicitarea trebuie depusă odată cu cererea privind emiterea ordinului de protecție.

Către: Tribunalul / Judecătoria _____

DOMNULE PREȘEDINTE,

Subsemnata, domiciliată în, Sector, str., nr., bl., sc., et., ap., identificată cu CI/BI/Pas seria nr., CNP, în calitate de reclamantă în prezenta cauză ce are ca obiect emiterea unui ordin de protecție vă solicit ca în temeiul **art. 6 lit. e), art. 27 alin. 3 din Legea 217/2003 republicată** să admiteți cererea privind acordarea de asistență juridică gratuită prin avocat.

Nume și prenume

Data

Model pentru desemnarea unui avocat ales – care să fie înscris în Registrul de asistență judiciară al baroului din județul unde urmează să fie depusă cererea – care să asigure reprezentarea în procesul privind emiterea unui ordin de protecție:

Către: Tribunalul / Judecătoria _____

DOMNULE PREȘEDINTE,

Subsemnata, domiciliată în, Sector, str., nr., bl., sc., et., ap., identificată cu CI/BI/Pas seria, nr., CNP, în calitate de reclamantă în prezenta cauză ce are ca obiect emiterea unui ordin de protecție vă solicit ca în temeiul **art. 6 lit. e), art. 27 alin. 3 din Legea nr. 217/2003, republicată, coroborat cu art. 6 lit. a) din O.U.G. nr. 51/2008 privind ajutorul public judiciar în materie civilă** să admiteți cererea privind acordarea de asistență juridică gratuită prin avocat ales și anume d-na avocat înscrisă în REGISTRUL DE ASISTENȚĂ JUDICIARĂ al Baroului – (numele) – tel.

Nume și prenume

Data